

ΝΙΚΟΣ
ΔΗΜΟΥ

παρ' όλα αυτά

4Η ΕΚΔΟΣΗ

Το πιο τρυφερό, το πιο ανθρώπινο,
το πιο προσωπικό βιβλίο του Ν. Δ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΝΙΚΟΣ ΔΗΜΟΥ

Παρ' όλα αυτά

4^Η ΕΚΔΟΣΗ

Θέση υπογραφής δικαιούχου/-ων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη

Σειρά: Τα βιβλία του Νίκου Δήμου

Νίκος Δήμου, *Παρ' όλα αυτά*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Διορθώσεις: Κώστας Σίμος

Στοιχειοθεσία, σελιδοποίηση: «ΦΑΣΜΑ» Αφει Καπένη Κ. & Α. Ο.Ε.

Φιλμ, μοντάζ: Κέντρο Γρηγόρης Εκτύπωσης

Copyright © Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε. (Εκδόσεις Πατάκη)

και Νίκος Δήμου, 2013

Πρώτη έκδοση από τις εκδόσεις Νεφέλη, Αθήνα, 1981

Τέταρτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Ιούλιος 2014

Κ.Ε.Τ. 8563 Κ.Ε.Π. 504/14

ISBN 978-960-16-5434-8

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

στον Ν. και στη Μ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΟ ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΥΘΕΝΑ	11
Ο ΗΛΙΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΟΣ	17
Ο ΤΡΕΛΟΣ ΜΕ ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ	23
ΠΕΡΝΑΕΙ Η ΜΟΥΣΙΚΗ	29
ΟΤΑΝ ΗΡΘΕ Ο ΚΑΒΑΦΗΣ	35
ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟ	41
ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΟΝ ΠΛΟΙΑΡΧΟ ΝΕΜΟ	45
Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΟΥΨΗ	51
ΤΟ ΣΥΡΜΑΤΟΠΛΕΓΜΑ	57
ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΚΟΤΟΥΣ	63
Η ΑΝΑΓΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ	69
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ '51	73
Ο ΑΜΛΕΤΟΣ ΣΤΗ ΣΠΙΝΑΔΑ	79
Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ	83
ΕΠΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙ	89
ΕΝΟΧΟ ΠΑΘΟΣ	95
Ο ΠΟΝΟΣ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ	101
ΜΕΛΕΤΗ ΘΑΝΑΤΟΥ	107
Η ΑΛΛΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ	113
ΠΑΡ' ΟΛΑ ΑΥΤΑ	117
<i>ΣΗΜΕΙΩΣΗ</i>	123

Το ποτέ και το πουθενά

Δ *ΕΝ ΘΑ ΞΑΝΑΡΘΕΙ ΠΟΤΕ;*
– Ποτέ.

– Τι θα πει ποτέ;

Κοιτάζω μακριά. Προσπαθώ να περιγράψω την αιωνιότητα.

– Ποτέ θα πει: ούτε αύριο, ούτε μεθαύριο. Ούτε σε ένα μήνα, ούτε σε τρεις. Ούτε σε ένα χρόνο, ούτε σε δέκα.

– Ίσως όμως αργότερα...

– Δεν υπάρχει αργότερα από το ποτέ.

Καρφώνω το βλέμμα μηχανικά σε ένα μεγάλο αγκάθι. Κατάλαβε; Δεν κατάλαβε. Βλέπω το επόμενο ερώτημα να αγωνιά στα μάτια του.

Κάθομαι στον κήπο με τον εαυτό μου – και προσπαθώ να του εξηγήσω. Ο εαυτός μου είναι ένα μικρό παιδάκι όλο απορίες. Εγώ είμαι γέρος. Αλλά δεν μπορώ να απαντήσω.

– Ποιο είναι πιο δυνατό; Το ποτέ ή το ποτέ-ποτέ;

– Είναι το ίδιο.

– Δεν είναι! Το ποτέ-ποτέ είναι πιο δυνατό.
Κι εσύ δεν είπες ποτέ-ποτέ. Είπες ποτέ. Μπορεί
να ξαναγυρίσει.

Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα στο μηδέν και
το μηδέν; Παίρνω τον εαυτό μου τον μικρό από
το χέρι και περπατάμε στον κήπο. Αυτός κρατάει
μέσα του μία ερώτηση κι εγώ ένα κενό.

– Και τώρα πού είναι;

– Πουθενά.

– Τι θα πει πουθενά;

– Πουθενά θα πει: ούτε εδώ, ούτε εκεί, ούτε
αλλού.

– Δηλαδή πού είναι;

Το πουθενά είναι το ποτέ του χώρου. (Το ποτέ
είναι το πουθενά του χρόνου).

Τα μάτια του έχουν πλημμυρίσει αγωνία. Κάπου
ετοιμάζεται δάκρυ και πίσω από αυτό κραυγή.

– Πού είναι;

Δεν έχω άλλη σωτηρία από το ψέμα. Θα ξα-
ναπώ τον μύθο της ψυχής που δεν αντέχει το ποτέ
και το πουθενά.

– Είναι στον παράδεισο.

– Τι είναι ο παράδεισος;

– Ένας κήπος.

– Σαν κι αυτόν;

– Πιο μεγάλος. Και πιο ωραίος.

– Πάμε!

– Δεν γίνεται.

– Γιατί;

– Κανείς δεν μπορεί να πάει στον παράδεισο αν δεν περάσει από το ποτέ και το πουθενά.

– Μου λες ψέματα!

Ξέρει –και ξέρω– πως λέω ψέματα. Είναι όμως ο εαυτός μου, ο μικρός. Ένα παιδί που δεν καταλαβαίνει και δεν εγκαταλείπει. Το πείσμα του ζωντανού.

– Αν είναι αλήθεια, πάμε!

– Πού;

– Στο ποτέ, το πουθενά και τον παράδεισο! Βλέπεις; Σκύβεις το κεφάλι. Είπες ψέματα!

Ένας ψεύτικος κήπος – γεωμετρικός τόπος στη συμβολή του ποτέ και του πουθενά. Ανύπαρκτες οι συντεταγμένες του.

Κλαίει.

– Δεν θα την ξαναδώ! Ποτέ!

Τώρα τραντάζεται από τους λυγμούς. Α! να μπορούσα και εγώ να κλάψω... Μα το κενό δεν έχει μάτια. Βλέπω τον εαυτό μου τον μικρό να κλαίει και να που εγώ δεν καταλαβαίνω.

– Εσύ (λυγμός) δεν λυπάσαι;

– Λυπάμαι.

– Δεν κλαις;

– Δεν μπορώ να κλάψω.

– Μέχρι χθες έκλαιγες.

– Τώρα δεν μπορώ...

– Μα τώρα έφυγε!

– Γι' αυτό δεν μπορώ!

Το ποτέ και το πουθενά είναι δύο λουλούδια

στον ίδιο κήπο. Τα βλέπω. Ο άνεμος τα λικνίζει συνέχεια – και δεν είναι ποτέ πουθενά. Ο εαυτός μου, ο μικρός, με κοιτάει σταθερά. Δεν κλαίει πια. Στα μάτια του έχει σκιές φόβου.

– Γιατί δεν κλαις;

– Δεν μπορώ.

Στα μάτια του έχει σκιές τρόμου. Κάνει ένα βήμα μπροστά. Η φωνή του ανατριχιάζει. Κατάλαβε.

– Δεν είσαι εγώ. Είσαι το ποτέ...

– Είμαι.

– Είσαι το πουθενά.

– Είμαι.

– Πότε έφυγες;

– Μαζί της.

– Γι' αυτό δεν κλαις;

– Γι' αυτό.

Τώρα νιώθει ξαφνικά το ψύχος του κόσμου.

– Επειδή δεν άντεξες...

– ναι

– Επειδή δεν μπόρεσες να καταλάβεις...

– ναι

– Έγινες ένα με το ποτέ και το πουθενά.

Ψιθυρίζουμε. Τα πουλιά είναι πιο μεγαλόφωνα. Βραδιάζει.

– Την αγαπούσες τόσο πολύ;

– ναι

– Δεν θα ξανακλάψεις ποτέ;

– Ποτέ.

Υπάρχει ποτέ και σ' αυτή τη ζωή. Το φέρνει ένας κύρος αέρας από την άλλη. Νυχτώνει.

– Τώρα πρέπει να φύγω;

– ναι.

Ο εαυτός μου, ο μικρός, έχει ρυτίδες στη φωνή του. Η γάτα που ήρθε να τριφτεί στα πόδια του είναι ξένη. Η νύχτα είναι ξένη. Ο εαυτός του είναι ξένος.

Έφυγε όπως περπατούσαμε παιδιά στις πλάκες – προσπαθώντας να μην πατήσει ούτε στο ποτέ, ούτε στο πουθενά. Μες στο σκοτάδι.